

Румен ***ДЕНЕВ***

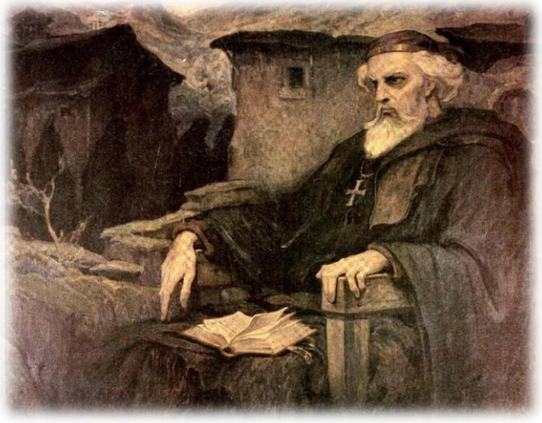
ПАТРИАРХ ЕВТИМИЙ

Господи на заветите,
Ти си отговор без въпрос.
Мой господар е сърцето ми,
на което господар е Христос.
Всички робства и трудности
идват за наш урок.
Нека да бъдем будни,
както е буден Бог.
На светла свещена местност
ще вдигнем Божия град.
Не от камък – от песни,
събрани от целия свят.
Господи, аз съм в нозете Ти,
аз съм твой сенокос.
Умът ми е слуга на сърцето ми,
на сърцето ми господар е Христос.
Подземният огън се сърди,
вулканите бълват дим.
Въздъхвам предсмъртно. Надзъртам
в небесния Иерусалим.
Пълното в мене безмълвие
ражда благи слова.
Целият съм изпълнен
с горната синева.
Мой господар е сърцето ми,
на сърцето ми господар е Христос.
Господи, скачам в небето ти
като в отговор без въпрос.

БОРИС I МИХАИЛ

„И ако дясната ръка те съблазнява, отсечи я…“
(Мат. 5:30)

Той носеше под расото доспехи,
а погледът му беше вместо меч.
Над манастира бе валяло и от стрѐхите
се стичаше ръжда,
като след сеч…
Той в християнското светилище
се радваше на мир и мощ…
Бе малкият във магнаурското училище,
големият бе вече вожд.
Усмихна се молитвено монаха,
пред образа Христов се сви в поклон.
Но през нощта на кон
дойде уплахата.
И в манастира екна царски стон!
Бе дясната ръка се съблазнила.
Той тръгна. Расото съблече.
И с най-непоносима сила
ръката дясна – своя син –
отсече.
Застана прав до трона. Но не седна.
Очакваше сина си философ.
Лицето му изгря с отровна бледност.
Отровено от смърт
и от любов.

„Борис в манастира“ (худ. Д. Гюдженов)

Електронно издание на адрес: **vestnikiskri.com**
Издател и гл. редактор: свещ. Лъчезар Лазаров, отг. редактори: Сн. Костадинова и Б. Балкански. С. Искрец
Тел. за връзка – **0885987833**. Моля, изпращайте материали на електронен адрес: **vestnik_iskrec@abv.bg.**
Ползвани сайтове:

ISSN 2738-7798

Йскри в словесното огниво. Йскрец И сее във душата светлина. Сеяч е то на дефицитно слово, разнасящо човешка топлота.
П. Пеев

ИСКРИ

СТРАНИЦИ ЗА ПРАВОСЛАВИЕ И КУЛТУРА. Година VI, Брой 67, февруари, 2025 г.

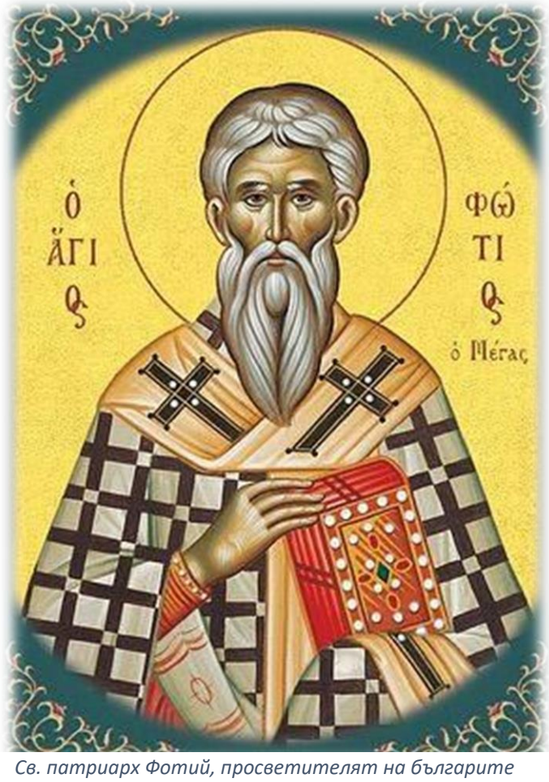
„Деца мои, изпълнете моя последен завет: пазете православната вяра – този безценен дар, донесен ни от небето чрез Божия Син Иисус Христос. Ако вярата ви е крепка, и вие ще бъдете силни; отслабне ли тя у вас, и вие ще отслабнете и ще станете слуги и роби на други народи. Пазете православната вяра!”

Св. Методий Славянобългарски

НАРОДИ И ЦИВИЛИЗАЦИИ

Къде е човекът днес? Какво е човекът днес? Кой мисли за хората, кой мисли за народа, за народа Божий? Уж в центъра на всяка възвишена философия, на всяка политика и нравствено-етична система би трябвало да се издига човекът… Но нали именно хуманизмът принизяваше същността на своя обект в продължение на векове, а съвременният хуманизъм сведе антропологията под нивото на зоологията. Човекът, в своите лични и световни войни и трагедии, се идентифицира само и единствено със своето безсилно и смъртно тяло и все по-ограничения си интелект, а неговата безценна и божествена същност е абсолютно отречена. Култът към човека е култ към неговото тяло и тази безспорна истина се препотвърждава всеки ден. Експериментите на науката, рационалните идеи, природният физически продукт, безбожният устрем към икономически завоевания и върхове, елементарната логика на земното битие превзеха хуманизма и неговия обект. Човекът, заключен в собствената си индивидуалност, се превърна в „природен продукт“, подвластен на тварните космични стихии и на своите абстрактни идеи… Той стана обект на експеримент.

Не индивидуалност, а персоналност е необходима на човека. Необходимо ни е да бъдем личности, лица, осъзнаващи великата си самостойност, възвишеното си достойнство на чеда Божии, с възможността си за усъвършенстване до богоуподобяване. ***Продължава на стр. 2***

Св. патриарх Фотий, просветителят на българите

Но това са конструкти на Христовата вяра, а светът много отдавна разпъна и уби Христос. В Негово лице по-късно хуманизмът „уби Бога“ и „Бог умря“. Затова култът, който изгради хуманизмът като култ към човека, всъщност е един безбожен култ към най-съвършеното животно, а не към Божието творение, носещо в себе си образа и подобието на своя Абсолютен Създател и чистотата на небесния творчески Акт. Всъщност хуманизмът днес се е заел да реставрира грехопадналия си идол, немощния, безбожния човек, сам отрекъл се от Бога, и останал далеч от Своя Творец. В тотална заблуда и самозаблуда хуманистите векове наред развиват методологии, абстрактни идеи и философии, различни механизми, най-вече финансови, за да осъществяват своето „величаво“ дело. Погледът встрани или назад, към първообраза на мирозданието, за съвременните идеолози не е възможен именно защото самите те решиха, разбира се без никакво основание, че „Бог умря“. Движейки се напред, съвременният хуманизъм продължава да убива християните и тяхната вяра, но и да заробва своя чисто физически обект, чрез достиженията си: държавата, относителната наука, рационалните идеологии, абстрактните философски идеи, Фройдистката психология, и най-накрая – чрез своите машини. Държавата вече не е това, което беше. Тя е обладана от финансовите магнати, а те са принудени да финансират проектите на либерализма, хуманизма и постхуманизма, като най-рационални и възвишени. Обикновено те са глобални и космополитни; по един или друг начин поставят общото над личното… Такива са приоритетите и на социалистическите и на другите съвременни политически системи за управление и праворазбиране. Правосъдието днес решава предимно в плана на древното законодателство на Каиаф: „За нас е по-добре един човек да умре за народа, вместо да погине цял народ“… А доводът почти винаги е лъжлив, защото всъщност „ползата за цял народ“ е полза само за определена част от народа; обикновено тази, която държи властта в ръцете си. Обратната перспектива е също толкова налудничава, когато се защитават правата на един жалбоподател, а се извършва несправедливост срещу ценностите и традициите на цяла общност, да речем, от православни християни. Така или иначе, всички които са получили или са се домогнали до власт, бързат всеки ден, ежечасно да съдят инакомислещите по един или друг начин: чрез глоби, рестрикции, лишаване от свобода или отнемане на живота. И така чрез своите несъвършени творения хуманизмът убива човеците, а това просто не трябва да се случва: никога и на никого!

И ето как съвременната държава, най-модерният човешки продукт, става истински враг на човека и всеки ден хуманно отнема неговата идентичност. И няма изход от това: колкото по-модерен е човекът, толкова физически по-силна е неговата държава. А колкото по-силна е държавата, толкова по-бърз и жесток е процесът на обезличаване на персоналния човек, на личността. Ето защо спокойно може да се каже, че Християнството е неудобно за деперсонализираната държава, а народите, носители на древните християнски антропологични традиции са истински врагове на съвременната хуманна и постхуманна държава.

Но по какво се различаваме ние? Би трябвало да виждаме, да търсим, да откриваме, да мислим, да се грижим за човека, и то за другия човек, за ближния. Това е истинската любов; макар и малко позабравена, ние не можем без нея… Истинският православен християнин не може да бъде друг освен истински православен християнин. Това ли е причината толкова да не се харесва той на съвременната абстрактна философия, на съвременната наука, култура, и на съвременната политика? Може би да. Но въпреки всичко, тук, днес и сега, нашата държава все още се нарича България и не си сменя името през 10 години, всъщност не го е сменяла цяла епоха. Все още в нея живеят българи – православни християни… Хилядолетната ни история прави съществителните от двете страни на тирето равностойни, заедно с приложеното определение. Ще кажете – очевидно е! Да, така е. И само съществуването на общество от православни християни с православни традиции и ценности ще донесе онова удовлетворение, което всички ние очакваме и винаги сме очаквали, което желаем и винаги сме желали и без което всъщност не можем.

В центъра на тези несложни и базови разсъждения наистина стои човекът, но не само като физически индивид, обект на законово действие и консуматор, а с цялата си сложна психосоматична и духовна същина. Затова ние, като православни християни, поставяме в центъра на нашия живот, на нашата философия, на нашата вяра и наука, на нашите надежди и цялата си битийност и на поклонението си, не грехопадналата си физика, а Човекът Христос. Той е единственият истински здрав човек, пресътворил всички ни със свята божествена природа, чрез боговъплъщението, със своята саможертва, и със своето възкресение. Богочовекът е в центъра на духовната и физическа вселена, на духовния и физически свят на човека, като венец на Божието творение. Той е примерът и епицентърът на нашата устременост. Да го следваме и да му подражаваме е наша първа и неотменна задача.

Следващите очевидни и известни факти, които ще припомня и допълня с елементи на разсъждение, свързани с българската цивилизация в миналото, а навярно и днес, попадат под нарастващата, в продължение на десетилетия, атака на Панславизма, Фанариотството, Западната свръхлиберална политическа идеология и пропаганда, на хуманизма и постхуманизма. Днес техните водачи желаят да унищожат освен българската национална идентичност ***Продължава в бр. 68***

„Не е нужно да вървим до Сантяго. Най-важният път никога не е далеч. Просто не дръзваме… Беше тиха лятна вечер в българско село. Песен на щурчета милваше сънливата уличка. Светлина от прашна крайпътна лампа проникваше слабо в съседно дворче. Въпреки тъмнината Стела остана с впечатление за малка градинка с избуяли зеленчуци. Ако беше ден, щеше да види лехи с розови домати пред схлупена къща със стар прозорец, по който се нижеха саксии с нацъфтяла върбинка.“

Из „Море от мечти“

Мари ***РОБЕС***

МОРЕ ОТ МЕЧТИ

Роман, който ухае на Родина

„Най-ценното качество на един народ е любовта му към отечеството“.

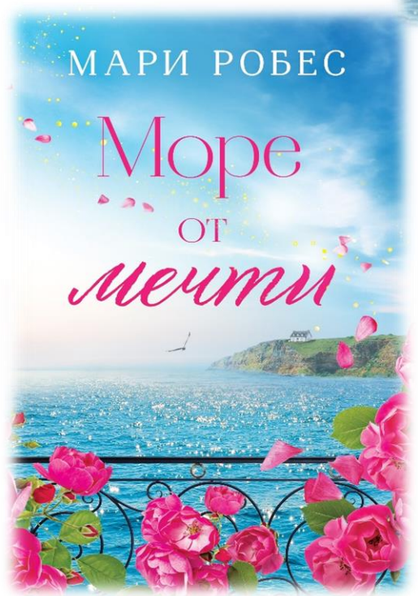
Тези думи на Атанас Буров срещаме в новия български роман „Море от мечти“, който е по книжарниците с ново издание, отскоро.

Лека и многопласова, забавна и смислена, книгата ухае на родина и се чете на един дъх. Отвежда ни на любими български локации, оваляни в дъха на рози и песента на щурчета, и сменя пред нас като на калейдоскоп Несебър, Велека, Созопол, селца в Струмската долина. Озоваваме се на цветните тераси на Ботаническата градина в Балчик. Политаме с балон над залива на Албена. Улавяме дъха на Родопите. Разхождаме се по калдъръмените улички на Стария Пловдив. От страниците ни трогва българска песен, която напомня за Балкана и морето, за полет на чучулига и долина от рози. Гледаме звездите в мастилено небе над крепостта Калиакра. И на този красив фон се разказва историята. Виждаме България през погледа на двама чужденци. И през очите на възрастния български таксиметров шофьор Камен – някогашен учител, който не се отказва от мечтата си, въпреки натиска на битието.

Увлекателно и свежо, романът поставя вечни въпроси: Как да водиш смислен живот? Как да дръзнеш и да осъществиш мечта? И да свържеш мечтата с обичта към родината. Не спестява и сериозни теми – за мъжделеенето на духа, за обезлюдените села, за унищожаването на земята, за грабежа на златните ни залежи... Неусетно научаваме къде са лети камбаните, които възвестяват Освобождението на България. От къде се виждат Родопите, Рила и Пирин едновременно. Кое цвете символизира силата на българския дух и не се среща другаде по света…

Книгата е дебютен роман на Мари Робес – автор на две книги за интериорен дизайн и декорация, станали бестселъри в Германия и Китай. *(В. „Искри“)*

„Третото ми дете се роди в България. През четирите дни, когато бях в родилното отделение, не се роди друго дете. И усетих, че България изчезва. Трябваше да направя нещо. Да опиша Балкана и морето така, че повече млади хора да се влюбят в родината. Така, както я обичам аз. Да създам книга, която се чете на един дъх – дори от тези, които не обичат да четат. Така в една държавна болница през априлска нощ преди няколко години се появи идеята. А на следващата сутрин – и дъщеря ми.“

Авторката – в интервю пред https://varnafix.com/

Доц. д-р Петя ***МАРЧЕВА-ЙОШОВСКА***

ДВОЙКАТА – МАТЕРИЯ ИЛИ ДУХ?

Получих поредната двойка! Защо ли?

Не съм родена за този свят. Може би моят дом не е на Земята. Може би не съм човек. Търся вината у себе си. Под дърво и камък. Влязох през всички врати. Счупих хиляди стъкла. Виновниците залостиха вратите и застанаха зад завесата.

Мисля си и нещо друго… Момент?!

Защо ли двойката не е материя с формата на цвете?

И не ме ли сродява тя с Чарли Чаплин, явил се на конкурс и взел трето място в собственото си кино.

НЕБЕСНОТО ЩАСТИЕ

Бездушие залива и сковава крехката и податлива душа. Лавина от безкраки същности умъртвява малкото пулсиращо сърце.

В кой център на кое събитие съм…?

Оръжие или химикалка да взема в ръцете си?

Коя завеса да дръпна?

Коя сцена да видя?

Неканена гостенка. Разходка с еднакъв маршрут. Тягостно е в ковчежните дрехи на любовта.

Дебне моментът на блуждаеща душа в безвремието на пространствен смут. Повреден компас на небесно тление.

Не залязва душата само на такова царство!

ЕДНОКРАКИЯТ ВРАБЕЦ И НЕГОВИЯТ ОБРАТЕН ХОД

Еднокрак врабец бързал да настигне сврака, която усърдно вървяла преди него. След дълго тичане я настигнал и с усмивка на лице я попитал:

– Мила ми, съседке! За къде така бързаш? Дори не се обръщаш да видиш кой е след тебе?
– О, Врабчо, обърках се! Не знам къде отивам. Ще променям живота си!
– Сюрприз! Неочаквано решение ли?
– Не! Няма изненади. Ще изкопая в двора си кладенец и ще чакам гости.
– Гости?! Интересно!
– Пуста логика! – казала свраката и кацнала на един сух клон. А Врабецът замислен, закуцукал обратно.
– Ами да! – казал си. **Защо ми е логично ходене?** †

Веселина ***БАШОВА***

Сърдит облак:
крадецът на днешната ми радост.

***
Звезда
в най-тъмния ъгъл
на стаята…

***
Още е зима...
Заменям капките дъжд
за детски сълзи!

***
Сълзите от вчера,
стичат се по вътрешната
страна на стъклото.

***
„Мона Лиза“ и котка;
прерисувам мислено
картините у дома…

***
„Мона Лиза“ (и котка),
навикът да добавям
излишни щрихи…

***
Падат звезди...
докато претърсвам
сърцето ти!

******
"Мона Лиза":
държа невидима котка
в ръцете си.

******
Толкова е тихо...
Паяци плетат мрежи
от огорчението ми. †

Румен ***СТОЯНОВ***

СВЕТА ГОРА

Продължава от бр. 66

Растителността е злачна и буйна. Маслинови дървета са прясно окастрени, клоните нарязани за огрев и наредени в правилни купчини. Вглеждам се по треви, храсти, някои познавам от България, други не. Обилно цъфтят в ярко жълто храсти по-високи от мен. Стривам крайчец някакъв, досущ като нашия копър, но твърде по-ръстат, не мирише, иначе на вид ще да е първи братовчед на дъхавата подправка.

Заранта е точно каквато следва да бъде според туристическа разгласа: небе лазурно, море изумрудено и безметежно, слънце грее ласкаво. Обаче аз си мисля, че в Света гора дните винаги ще да са прекрасни, ведри. И ето го отсреща манастир “Свети Георги - Зограф”: по-величествен, отколкото предполагах. За внушителността допринася и местоположението на обителта, кацнала посред висок скат (обърнат на запад) и над висока подпорна стена. По малък мост прехвърляме речица, чието каменисто корито белее сухо. Хубава чешма и гребалка подканят с ромон жадни. По-нататък е пустееща двуетажна сграда, след победа над турците молдовецът Стефан войвода пратил пари да съградят тая болница.

Пред циклопското построение се шири полегат площад с грамаден бор, стари маслинови дървета, всяко заобиколено с пейки, и две беседки, нова и посрутена. Утре е храмовото тържество, Гергьовден, ала ни среща по-скоро строителна обстановка, нежели празнична. Още пред входа се вижда, че тук кипи възстановителен труд: съоръжения, материали; скеле опасва част от сградата. Петдесетина строители работят по манастира, сега някои издигат дълга и красива подпорна стена в последната отсечка преди него. Встрани до входа стълб, две от стрелките му указват “София - 459 км.” и “Варна - 975 км.” Зад него има добре обработена градина с млади овошки, варосани всичките. Без да вляза не мога да ги разпозная какви са, ала наоколо вирeят портокали, орехи, лимони, смокини, череши, круши, ябълки, лози. Белобрад калугер в избеляло расо плете с дебел чер конец и дървена кука монашеска броеница. Спирам да гледам как сръчно и бързо го върши.

В обителта влизаме през сводесто междудверие с две дебели метални порти. Лявата му стена е зографисана: Богородица, св. Георги Победоносец, св. Пимен, св. Козма, кулата с 26-те зографски мъченици. Срещу нея е помещението, нявга отредено за стражи, днес книжарница. Манастирът има интернет страница.

В обширния манастирски двор, отдясно на входа, е паметникът на 26-те зографски мъченици, издигнат през 1873 г. Там е била кулата, в която се затворили те след като игуменът казал “Кой може да търпи, да остане, кой не - да бяга”. Самозаключилите се иноци били живи изгорени от нападателите латинци (римокатолици, каталонци: 10.10.1276 г.). Вляво е най-големият от параклисите на обителта (с църквите са десет, повечето някъде из четирите етажа), от двете страни пред входа му, над бухнали мушката, се възвисяват два огромни кипариса, възлестите им корени са надигнали плочите. Можах да вляза в “Св. Архангел” и “Св. Св. Кирил и Методий”, на третия етаж. Последната съхранява десетки и десетки икони, донесени от изоставени, рушащи се килии, скитове, прицърквия и образуват своего рода музейна сбирка, в която най-старата икона е от XIV в. Зад смоковница, вече колкото двукатна къща, в сводест ходник окачени са две клепала: метално, което удрят с четири по-големи или по-малки железни чука, произвеждащи различни звуци, и дървено, огромно, с един дървен чук. Над петстотин са поклонниците, дошли за празника. Мен братът, водещ настаняването, ме праща в килия с трима грузинци, от тях единият духовник, и тримата Георгиевци. Приказваме на руски. В спалнята ни освен енергоспестяваща крушка има четири легла с по една възглавница, чаршафи, две одеала, постелките безупречно чисти, стените свежо бели. (Впрочем, грузинец е манастирският хлебар.) Тя е през четири врати срещу книгохранителницата, чиято плътна метална врата рязко се отличава по студенина от топлотата на околната дървения. Отваря в 15,30 ч. и кога отивам има вече малка опашка от желаещи да видят първообраза на Паисиевата “История славяно-болгарская”, поставена в нарочно прозрачно шкафче. Всичките стени на тясното помещение са заети от лавици с вратички, зад тях книги. Най-старият между 150-те славянски ръкописа е Евангелие от 1681 г.

Братята не местят часовниковите стрелки напред, назад, времето за тях е неизменимо астрономическото и това пообърква някои гости, налага се да пресмятат разликите спрямо своите държави. Тук времето винаги тече каквото е откак свят светува, неподвластно на глобалясали приумици. Токът не идва отвън, произвежда го местен генератор. Според обителския правилник в двадесет и три нула нула осветлението се изключва, иноците (живеят всеки сам в килия) трябва да лягат рано, защото всеки Божи ден стават в третия нощен час, кога започва първата църковна служба.

Следобедът на този първи от трите дни в Света гора ми е свободен. Мнозинството богомолци почиват из килиите, служението ще трае цяла нощ, хората са пътували, някои отдалеч. Мен не ме свърта: да съм в Света гора и да легна посред бял ден? Искам да науча едно-друго, но братята са трескаво заети с приготовления и не им е до любопитковци.

Продължава в бр. 68.

Свещ. Лъчезар ***ЛАЗАРОВ***

САМАРЯНСКА ВЯРА

От бр. 66

Обезболяващите, които изпи, явно бяха притъпили основните симптоми, и по-рано днес, преди около 5-6 часа те отново се появиха, но вече по-силни и концентрирани в дясната част на стомаха, ниско долу. Тогава той разбра, че става въпрос за възпаление на апендикса. Знаеше, че е добре операцията да стане най-късно днес, защото се съмняваше, че възпалението е започвало още предния ден.

Пътят започна да спуска по стръмнината. Мехмед караше на втора с газ, но като се убеди, че колата е стабилна, превключи на трета скорост и леко пипна спирачката. До сега не беше карал с толкова хубави гуми и направо не можеше да повярва как се държи неговата Лада на снега. Стигнаха за нула време. Синът на ходжата спря колата направо пред спешната помощ. Изгаси фаровете и двигателя, дръпна ръчната и бързо излезе, за да помогне на Васил. Отвори задната врата, и когато Васко се изтегли към вратата, подхвана го под мишницата, и леко го повдигна. Така се придвижиха бавно до входа на отделението и веднага се упътиха към кабинета. Докторът беше там – дежурен. След като сложиха Васил да легне, той вдигна ризата му и започна да преглежда на ръка. Когато стигна до възпалението и натисна леко, Васил извика от болка. Диагнозата бе установена. Пациентът потвърди заключенията на колегата си и намери сили да спомене, че тази година е завършил медицина. Поставиха му обезболяващи, и започнаха да търсят хирург. Минаха повече от десет минути, докторът прати сестрата на някъде да пита за друг доктор, защото се оказа, че в момента дежурният хирург отсъства. Тя се върна не след дълго с отрицателен отговор. Докторът се ядоса, отново вдигна телефона, на висок глас смъмри някого от другата страна на линията, но това, разбира се, нямаше да помогне на пациента. Накрая се оказа, че няма кой да извърши операцията. Бе загубено ценно време. Болките на Васил бяха понамалели в следствие на обезболяващите, но той знаеше, че след като действието им премине, те ще се завърнат с нова сила. Затова попита за мнението на колегата си. Той не мисли много. Явно ситуацията му бе позната и съвсем ясна.

– Колата има ли бензин да стигнете до София? – обърна се той към шофьора, който стоеше до вратата на кабинета.

– Има. – Категорично заключи Мехмед, знаейки, че резервоарът е винаги пълен, а качиха и още една желязна туба с двайсет литра.

– Тогава няма какво да чакате, тръгвайте за София и дано няма навявания – отсече дежурният лекар.

Двамата съученици се спогледаха плахо. Васил се притесняваше, че ще минат много часове, а Мехмед – за състоянието на пътя… А и как ще се оправи в София? Той само веднъж беше ходил в столицата и то с един негов братовчед, дето работеше товарно такси и знаеше града на пръсти. Но сега нямаше много време за мислене.

Докторът оформи някакъв екземпляр с имена, адрес и диагноза, поднесе го на Васил да го подпише, връчи копие на Мехмед, който го сложи в джоба на шубата си, после им дадоха допълнително обезболяващи за из път, напълниха им и едно стъклено шише с вода и ги изпратиха. След като колата потегли, Васил, под действието на инжекциите, се унесе в лека дрямка. На излизане от града Мехмед спря до една фурна за хляб, тъкмо бяха извадили първата партида, защото наближаваше полунощ. Взе два хляба и пое за София. Той знаеше изхода, но оттук насетне трябваше да внимава, да следи табелите, защото пътят не му беше познат. Той осъзнаваше, че от неговите действия до голяма степен зависи живота на Васил и това малко го плашеше. Предизвикателството стана прекалено голямо, отговорността също. Запита се какво би казал баща му, който освен справедлив, беше и строг човек. Като малки с брат му ги държеше доста изкъсо. В училище учеха четмо, писмо и аритметика, а у дома – корана и свещената история. Когато поотраснаха и се видя, че хванаха добрия път, ходжата ги поотпусна малко. Започна да се държи с тях като с възрастни, дори поощряваше добрите им постъпки и послушанието. Не пропускаше и да ги смъмри, когато направеха някоя беля, та и сега му имаха страх. После си даде сметка, че ако беше той на неговото място, щеше да тръгне за София, без да се подвоуми…

Баща му вече рядко караше колата. Откакто той взе книжка, почти не бе сядал зад волана. Водеше си службите, приемаше и по някой човек или невеста в къщи, да им прочете и си гледаше бахчата. Много обичаше да се разхожда из овошките, из лозята – по цял ден. Позачисти нещо, поокопае, тук щракне с ножиците, там резне някой клон. И така минаваха дните му. Спазваше постите, молеше се често… Нито беше болнав, нито престарял, но като че ли нищо повече не искаше от живота. Припечелваше по малко към заплатата и това му стигаше. Есенно време хамбарите му се пълнеха с урожай… Не връщаше беден, ни в нужда… Сякаш затова имаше тоя стар турчин. По-заможните българи в селото не го обичаха, особено сега, откакто дойде демокрацията и се заговори за политика, за наши и ваши. Но по-бедните го уважаваха… Често можеше да се види как февруари месец някой закъсал, без значение – християнин или мохамеданин – извеждаше добичето си с пълна каруца сено из неговите порти. Друг носеше торба с брашно, чувал с овес, ябълки, тикви… Само ракия и вино не даваше без пари, защото „всеки трябва да си плати отровата“ – така казваше. Самият той рядко пиеше.

Пътят се оказа добър. На места нямаше снеговалеж, така че Мехмед подкара малко по-бързо и се поотпусна. На едно място Ладата поднесе задница, но той бързо завърти волана в другата посока, после обратно, и я върна в пътя. В това време болките на Васил отново се появиха, даже сподели, че му се гади. Изкачиха нагорнището и отбиха в дясно. Болният успя да се надвеси навън и повърна. Той знаеше, че това не е добър признак. Болките станаха мощни, коремът му се вдърви на пипане. Съученикът му го покани с хляб, но Васил отказа. Знаеше, че по-добре стомахът му да е празен. Взе обезболяващи с малко вода, за да не повърне отново. Видимо състоянието му се влошаваше. Това притесни и Мехмед. В същото време в купето взе да става студено, той видя, че температурата на двигателя пада. Сети се, че в един слънчев ден бе мил колата, и за да измие решетката отпред, бе свалил специалната кожена зимна преграда за въздуха. Преминаваха през дълъг прав участък с лек наклон. Той отби вдясно. Изгаси двигателя, включи на първа и излезе от колата. Отвори багажника; взе стария вестник, с чиито листа си подсушаваше стъклата и с малко тел го прикачи за решетката отпред. Веднага продължиха. Вътре се затопли и болният като че ли пак се унесе в сън. Така поне си мислеше Мехмед, докато Васил от силната болка почти бе изпаднал в безсъзнание.

Като че ли дългият път бе към края си. Мехмед започна да изкачва един стръмен участък. Направи му впечатление, че отдясно бяха отбили доста коли с включени аварийни светлини, явно не успели да изкачат баира. Това накара младият мъж да свали предавката и да настъпи газта. Ладата излетя по стръмнината като куршум. После отдясно видя високия паметник и няколко крайпътни постройки с оскъдно осветление. Спомни си, че предишния път, когато идваха с братовчед му през деня, именно тук спираха да пийнат вода и да си починат. Това навярно щеше да го окуражи, ако не беше забелязал, че спътникът му се отпусна на задната седалка като мъртъв. Не получи отговор и след като му подвикна. Въпреки това той не изпускаше от поглед пътната обстановка, която именно тогава взе да придобива вид на населено място. Къщите от двете страни ставаха все по-големи и по-големи, накрая се появиха и трамвайните релси. Мехмед бе запомнил, че трябва да кара от дясната им страна, и че трамваите винаги са с предимство. Но сега, през нощта, движението бе слабо и след като спокойно мина през целия квартал, той видя пред себе си полицейски автомобил, отдясно. Даде мигач и спря. Докато се оправяше да слезе, единият катаджия дойде до шофьорската врата и го заговори пръв.

– Момче, кой ти даде тая хубава кола и къде така по среднощ?

Мехмед не чака много, докато му разказваше всичко полицаят видя безпомощно лежащия Васил на задната седалка и веднага промени тона. Точно в този момент водачът му обясняваше какво е станало в Спешната помощ в Благоевград. Полицаят остана безмълвен за няколко секунди, а после добави:

– Оттам документ дадоха ли ви?

Васил веднага извади смачкания лист от джоба на шубата си. На служителя малко му поолекна. Резгледа документа, видя, че е истински. През това време колегата му, който стоеше до служебната кола и пушеше, му подвикна:

– Ше пишеме ли, има ли документи?

Проверяващият не му отговори нищо, само го погледна многозначително, върна формуляра на Мехмед и му каза:

– От тук караш само направо, по паважа, около 3 км. и пред тебе от дясната страна ще видиш висока сграда с надпис „Пирогов“. Това е болница. На кръстовището завиваш вдясно и веднага наляво – в локалното. Спешното е отпред. Давай, давай! – и потупа по тавана на колата. Ладата затрополи по почистения от снега паваж. Мехмед държеше дясната лента и караше, мислейки, че по-добре от това не можеше да стане. Бяха му разказвали за софийските полицаи, че са подкупни, че само пари искали, но този излезе свестен. Докато минаваха подобни мисли из ума му, пред него светна червен светофар. Не очакваше и не спря. Нищо, помисли си той, в последния момент беше, нямаше време, пък и кара болен, простено ще му е. По-нататък уцели зелена вълна и се озова на кръстовището пред Пирогов. Там зави, както му бе обяснил полицаят, влезе в локалното и се озова до самата болница. Ориентира се бързо, свърна там, където влизат линейките и спря направо пред вратите на Спешното отделение. Докато излизаше от колата, показа се мъж в бяла престилка с преметнат на врата стетоскоп. Мехмед пръв го поздрави учтиво, не чака отговор и веднага додаде:

– Карам тежко болен от Благоевград.

Извади документа от джоба и го подаде на лекаря. Ведрата физиономия на човека в бяло се промени, той погледна пациента през стъклото и бързо влезе обратно. След секунди се върна с още двама. Единият от тях буташе носилка. Докторът отвори вратата на колата наведе се над гърдите на Васил, разкопча му ризата и взе да го преслушва и да опипва стомаха му. После се изправи и рече:

– Лоша работа, направил е перитонит.

Събраха се и извадиха отпуснатото тяло на Васил, качиха го на носилката, вкараха го в болницата и изчезнаха.

Мехмед се озова сам на площадката пред вратата и се замисли какво да прави, дали ще успеят да съживят Василчо, че той е добро момче… Пък и точно сега ако вземе да си отиде, нали всички него ще гледат накриво… Как ще им обясни, как ще им съобщи лошата новина? Все такива мисли се въртяха в главата му, когато отвътре излезе докторът, който го посрещна, и го повика. Мехмед го съпроводи, влязоха в една стая и седнаха до малка масичка.

– Казвай сега, ти как се казваш?

– Мехмед Селим.

– Какъв си на Васил Иванов?

– Аркадаш, така де, приятел , съученик, комшия…

Докторът го погледна с леко недоумение и продължи:

– Ти знаеш ли кога го заболя коремът?

– Не, докторе, но тръгнахме снощи, някъде към 10 вечерта.

Пишещият погледна часовника си, беше точно 4 часа. Помисли си, че е минало доста време, когато вратата се отвори. Влезе сестрата от Спешната помощ, той я погледна въпросително.

– Спукан е, направил е перитонит.

– Много ли е зле, докторе – намеси се загрижено Мехмед.

Продължава в бр. 68.